

tomto workshopu vedli diskuzi o aktuálních otázkách a aplikačních problémech u důkazů prováděných elektronickými prostředky v trestním řízení i v občanském soudním řízení se zástupci soudů, státních zastupitelství, advokacie, se soudními znalci i s širokou odbornou veřejností.

Elektronické důkazy mohou mít v zásadě dvě základní podoby: v první variantě se elektronickým způsobem dokumentuje reálný důkaz, např. se vytvoří počítačový model místa, kde došlo k trestnému činu, a na základě tohoto modelu soud nebo orgány činné v trestním řízení rozhodují. Druhou možností jsou elektronická data, která jsou důkazem sama o sobě, například záznamy telekomunikačního provozu nebo odposlech elektronické komunikace.¹

V České republice lze za důkazy považovat jakékoli prostředky rozhodné pro zjištění skutkového stavu věci. Provedení daného důkazu je již pouze na uvážení rozhodujícího orgánu, případně neprovedení důkazu může být důvodem pro přezkum v odvolacím či dovolacím řízení za zákonem stanovených podmínek. V občanském soudním řízení jsou důkazními prostředky všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci; pokud není stanoven způsob provedení důkazu, může být způsob jeho provedení určen soudem.² V trestním řízení lze jako důkaz použít vše, co může přispět k objasnění věci, nelze však použít důkazy, které byly získány nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení.³ V obou případech zákon navíc stanoví příkladný výčet důkazů a důkazních prostředků (který elektronické důkazní prostředky neobsahuje). Kazuistická regulace týkající se podoby elektronických důkazů v českém trestním či občanském soudním řízení neexistuje.

Moderátor workshopu, Radim Polčák, v tomto směru zdůraznil: „*Nepovažují obecně kazuistickou legislativu za vhodnou, ale u elektronických důkazů zřejmě neexistuje lepší řešení než dát soudům a dalším rozhodujícím orgánům jistý návod, jak tento typ důkazu funguje a jaké jsou obvyklé elektronické důkazy. Lze se v tomto případě inspirovat ostatními evropskými státy, například Německem nebo Velkou Británií.*“ Kazuistickou právní úpravu obvyklých elektro-

nických důkazů najdeme ve zmíněném Německu.

Dle současné legislativy je častým způsobem pro získání elektronického důkazu znalecký posudek nebo notářský zápis o dotčené skutečnosti (např. notář sepíše zápis o existenci jisté webové stránky a o jejím obsahu). Znalecké posudky nebo odborná vyjádření jsou často využívány k objasnění skutečností, které by bylo možné prokázat i jinou formou. Zmíněné právní formy důkazního prostředku však zajišťují jeho trvalé uchování pro případ, že by bylo nutné se k němu později vrátit. Další možností je pořízení multimediálního záznamu o provedeném dokazování (např. zobrazením webové stránky, která je protiprávní), případně „ohledání“ webové stránky soudem. Praktickým příkladem provedení elektronického důkazu v poslední době je přehrání videa z webového zpravodajství v soudní místnosti.

Stanislav Kovárník

S elektronickými důkazy v mnoha konkrétních případech úzce souvisí identifikace osoby, která na webu prováděla činnost, o níž se vede řízení (např. trestní řízení, protože existuje důvodné podezření, že šlo o trestnou činnost). Stanislav Kovárník, který je specialistou Policie ČR v tomto oboru, v diskuzi upozornil na nízkou vypovídací schopnost IP adresy při policejním vyšetřování. „*IP adresa, odkud byly prováděny úkony na internetu, dokazuje pouze místo připojení, tedy počítač nebo síť počítačů. Samotná IP adresa z principu nemůže dokazovat činnost konkrétní osoby, protože není zjevné, kdo v daném okamžiku u počítače seděl a např. posílal e-maily. Při dokazování trestného činu potřebujeme IP adresu, na niž odkazují dostupné záznamy síťového provozu, doplnit o další důkazy, ze kterých vyplývá, že dotyčná osoba v předemném čase pracovala s počítačem majícím tuto IP adresu,*“ vysvětlil Kovárník. Zmíněné

pravidlo platí obecně u běžných civilně-právních úkonů i u trestné činnosti.

Pro zájemce o tuto problematiku bude Ústav práva a technologií během podzimu 2011 pořádat zdarma přístupný seminář „Elektronické dokazování“, jehož datum a místo konání bude uveřejněno na webových stránkách Ústavu.⁴

Cenová regulace v energetice - jak ji přezkoumávat?

JUDr. Bc. Libor Kyncl

Ústav práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity (ÚPT) pořádal dne 31. března 2011 workshop Cenová regulace v energetice. Workshop vedl JUDr. Radim Polčák, Ph.D., vedoucí ÚPT, který se právní regulací energetických technologií delší dobu zabývá. Jednotliví panelisté zastupovali subjekty působící v energetice, včetně Energetického regulačního úřadu, obchodníků a distributorů energie, Světové energetické rady a Nejvyššího správního soudu ČR, který funguje jako orgán soudního přezkumu individuálních správních rozhodnutí v energetice ve druhém stupni.

Diskuzního panelu workshopu se zúčastnili prof. Ing. Jaroslav Šůva, CSc., z Energetického komitétu ČR Světové energetické rady, JUDr. Marie Brejchová, LL.M., a Mgr. Ondřej Běhal z Pražské energetiky, a. s., Mgr. Antonín Panák, LL.M., z Energetického regulačního úřadu a Mgr. Jan Čížek z Nejvyššího správního soudu ČR.

Na workshopu se diskutovalo o současném mechanismu cenové regulace v elektroenergetice, tedy vydávání cenových rozhodnutí Energetickým regulačním úřadem, a možnost uplatnění opravných prostředků proti nim, která v současné době existuje spíše teoreticky. Přezkum cenových rozhodnutí je přitom obligatorně požadován evropským regulačním rámcem. V současné době jsou v České republice cenová rozhodnutí vydávána ve formě právních předpisů, u nichž neexistuje přezkum na základě úkonů spotřebitelů (který Evropská unie předpokládá). Přezkum právních předpisů obecně české právo zná, ale pouze ve formě přezkumu ústavnosti Ústavním soudem ČR a ve formě přezkumu souladu s právem Evropské unie Soudním dvorem EU. Přezkum právních předpisů vydávaných státem z jiného titulu neexistuje.

1 K data retention a záznamům telekomunikačního provozu více v sekci Anotace tohoto čísla Revue pro právo a technologie.

2 Srov. § 125 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

3 Srov. § 89 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

4 www.cyber.law.muni.cz

De lege ferenda cenová rozhodnutí nemusí mít povahu právního předpisu. Jinými možnostmi, které by mohl český zákonodárce zvolit, jsou cenová rozhodnutí jako individuální správní akty, jako opatření obecné povahy (mající smíšenou povahu) nebo jako jiný právní akt mající smíšenou povahu. Workshop se věnoval především formě vydávání cenových rozhodnutí, protože způsob tvorby regulované ceny pomocí metody jednotlivých výnosů není považován za problém. Marie Brejchová si kladla základní otázku: „Na příkladu Spojených států amerických lze demonstrovat, že více jak polovinu právních otázek řešených regulátorem energetického trhu spolu s právníky energetických společností (distributorů) tvoří jednání o cenách. Cenová regulace uplatňovaná v České republice je pohodlná z hlediska státu. Je pohodlná i z hlediska distributorů? Je správná?“

Jan Čížek uvedl obdobný případ přezkumu rozhodnutí týkajících se cenové

regulace – přezkum cenových vyhlášek Ministerstva zdravotnictví, tzv. lékových vyhlášek, k němuž se vyslovil Ústavní soud již ve svém nálezu Pl. ÚS 36/05 a který byl vydán ve Sbírce zákonů jako náleze č. 57/2007 Sb. U lékových vyhlášek je z hlediska formálního obdobná situace jako u cenové regulace v energetice, tedy práva a povinnosti, o nichž se rozhoduje, již existují.

Radim Polčák sumarizoval zákonná zmocnění pro cenovou regulaci v energetice, která jsou v současnosti dvě: obecné zmocnění v zákoně o cenách a speciální zmocnění v energetickém zákoně. V této oblasti je tedy dána delegace pro individuální i pro normativní rozhodování. Části cenových rozhodnutí vychází z jedné delegace, jiné části z druhé delegace, části z obou.

Workshop byl pořádán v rámci rozvojového projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost č. CZ.1.07/2.2.00/07.0471.

Rozšíření a inovace vysokoškolského vzdělávání v odvětví práva a technologií. Souvisel též s pilotní výukou předmětu Energetické právo, která na Právnické fakultě Masarykovy univerzity probíhala poprvé v semestru Jaro 2011.

COFOLA 2011: Právo ICT a jeho aktuální otázky ve střední Evropě

JUDr. Bc. Libor Kyncl

Právnická fakulta Masarykovy univerzity pořádala ve dnech 29. dubna až 1. května 2011 V. ročník mezinárodní konference doktorských studentů a mladých vědců COFOLA 2011. Tato konference nabídla platformu pro odbornou diskuzi mladých právníků a doktorských studentů působících v různých odvětvích práva. Tomu odpovídalo i tematické uspořádání konferenčních sekcí napříč právními obory, které se osvědčilo již v předcházejícím ročníku. Ústav práva a technologií na této konferenci organizačně zajišťoval sekci Právo a informační technologie rozdělenou na tři podseky: Duševní vlastnictví a informační technologie, Právní informatika a eGovernment & eFinance.

V nejrozsáhlejší podsekcí **eGovernment & eFinance** se přednášející věnovali regulaci informačních a komunikačních technologií v orgánech veřejné moci, ve veřejných rejstřících, na finančním trhu, při poskytování finančních služeb, při online hrách a při správě daní. Z oblasti eGovernmentu mezi účastníky zaznamenal pozitivní ohlas zejména příspěvek Mgr. Michala Koščíka, který zdařilým způsobem analyzoval nejnovější judikaturu z oblasti datových schránek, mezi jinými rozsudek 9 Afs 28/2010 – 79 a usnesení 8 Ans 1/2010 – 153. Z obou rozhodnutí shodně vyšlo, že podání vůči orgánu veřejné moci pomocí datové zprávy je doručeno okamžikem dodání datové zprávy do datové schránky orgánu veřejné moci. Okamžik doručení pro tento případ není stanoven v § 17 ani v § 18 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, ač by byla jeho explicitní úprava žádoucí. Z diskuze k příspěvku JUDr. Lubomíra Čunderlíka, Ph.D., proděkana Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, na téma *Autorizácia vstupu na trh s platobnými službami* (oblast eFinance) vyplynulo, že slovenský právní řád vůbec nezná subjekt poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, kterých v České republice existuje několik desítek. Čunderlík ve svém příspěvku

dále objasnil, v čem spatřuje ve dvojstupňovém systému autorizace platební instituce dle zákona č. 492/2009 Z.z., o platobných službách, ve znění pozdějších předpisů, rozpor s právem Evropské unie, konkrétně s povinností státu zajistit volný pohyb osob a služeb.

V podsekcí **Duševní vlastnictví a informační technologie** (IP & IT) se autoři věnovali souvislostem práva duševního vlastnictví a informačních technologií. Právo duševního vlastnictví aplikované na ICT v posledních letech doznává výrazné obliby a výrazného rozvoje. Značný rozsah témat v této oblasti ilustroval problémy, které na úseku duševního vlastnictví a ICT řeší současná právní praxe. Katarzyna Wiśniewska ve svém příspěvku *Cybersquatting and resolving of domain name disputes in Poland* hovořila o zajímavém případě týkajícím se domény druhého řádu gmail.pl. Nedávno se o ni soudily polské sdružení Grupa Młodych Artystów i Literatów (Skupina mladých umělců a spisovatelů) a společnost Google Inc. Polský soud doménu příkl uvedenému polskému sdružení (které doménu provozovalo již předtím), přičemž považoval sdružení umělců za známější mezi polskými spotřebiteli než společnost Google, respektive její e-mailovou službu, a nepředpokládal v tomto případě nebezpečí záměny.

Slovenský *Jednotný informačný systém na sledovanie legislatívneho procesu* ve svém příspěvku v sekci **Právní informatika** představil JUDr. Kamil Baraník ze slovenského Ministerstva spravodlivosti. Existence tohoto nástroje zaměřeného na otevřenost a transparentnost legislativního procesu může představovat vhodnou inspiraci pro české zákonodárce, kteří v současnosti připravují systémy eSbírky a eLegislativy. Tento nástroj totiž umožňuje osobám připravujícím návrhy zákonů práci s konsolidovaným zněním předpisů, čímž se lze vyhnout některým notorickým chybám (jako zrušování již zrušeného paragrafu nebo vkládání odkazu na neexistující ustanovení).

Konferenčními jazyky byly angličtina, čeština a slovenština. Vysoký počet anglických příspěvků v rámci sekce ocenili zejména zahraniční účastníci konference. „Celkový počet příspěvků v sekci předčil naše očekávání, což jen dokazuje zájem o tuto moderní oblast práva, zejména v řadách mladých právníků,“ uvedl hlavní pořadatel sekce Právo a informační technologie Mgr. Matěj Myška. Výstupem z konference bude recenzovaný sborník příspěvků, jehož vydání se předpokládá na podzim roku 2011.